

Sygn. akt: I C 1832/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 marca 2016 r.

Sąd Rejonowy w Grudziądzu I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Andrzej Antkiewicz
Protokolant:	st. sekr. sądowy Monika Kopczyńska

po rozpoznaniu w dniu 24 lutego 2016 r. w Grudziądzu na rozprawie

sprawy z powództwa W. S.

przeciwko Skarbowi Państwa - Zakładowi Karnemu nr 2 w G.

o zapłatę

1. oddała powództwo;
2. nie obciąża powoda kosztami procesu poniesionymi przez pozwanego;
3. opłatą od pozwu, od uiszczenia której powód był zwolniony, obciąża Skarb Państwa;
4. przyznać adwokatowi A. S. ze Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Grudziądzu kwotę 120 zł (sto dwadzieścia złotych) plus należny podatek VAT tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu powodowi.

Sygn. akt I C 1832/14

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 2 marca 2016 r.

W. S. wniósł o zasądzenie od Skarbu Państwa – Zakładu Karnego nr 2 w G. kwoty 40.000 zł tytułem zadośćuczynienia za niezapewnienie godziwych warunków odbywania kary pozbawienia wolności w tym zakładzie. Zarzucił, że był osadzony w kilku celach z osobami palącymi papierosy i inne używki, cele nie posiadały odpowiedniej wentylacji, posiadały tzw. blindy na oknach, drzwi cel były zamknięte całą dobę, brak było możliwości wietrzenia nieprzyjemnych zapachów z ubikacji. Wskazał na brak odpowiedniego metrażu cel, całkowity brak intymności podczas codziennych czynności higienicznych, gdyż zlew z zimną wodą znajduje się na celi, bez jakiegokolwiek odgrrodzenia. Podniósł brak możliwości prania i suszenia bielizny oraz odzieży, wyłączanie prądu w ciągu dnia i porze nocnej. Nadto wskazał, że jest osobą niepełnosprawną w stopniu znacznym, niezdolną do samodzielnej egzystencji, tymczasem w zakładzie karnym nie zapewniono mu właściwej opieki medycznej. Zarzucił niewłaściwe wyposażenie cel: brudne materace, odrapane ściany, kurz, nieprzyjemną woń (k. 2-3 akt).

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych. Zaznaczył, że przesłony okienne zwane blendami nie odcinają dopływu światła i powietrza do cel, gdyż są mleczno-

przezroczyste, zapewniają przepływ powietrza i jedynie uniemożliwiają nawiązanie niedozwolonych kontaktów z innymi osadzonymi lub osobami pozostającymi na wolności. Trudno uznać takie działanie pozwanego za bezprawne i niedozwolone – zakład karny ma służyć izolacji osadzonych od takich kontaktów. Pozwany zaznaczył, że montowanie przesłon na oknach cel dopuszcza rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 31 października 2003 r. w sprawie sposobów ochrony jednostek organizacyjnych Służby Więziennej.

Pozwany przyznał, że występują w zakładzie karnym okresowe przerwy w dopływie energii do gniazd w celach, nie mniej żaden przepis prawa nie obliguje pozwanego do zapewnienia osadzonym możliwości korzystania z urządzeń pobierających energię elektryczną przez 24 godziny na dobę, nadto w kąciakach sanitarnych światło jest całodobowo. Pozwany wskazał, że harmonogram wyłączeń prądu opracowano na podstawie zarządzenia nr 60/2010 Dyrektora Generalnego Służby Więziennej z dnia 3 września 2010 r. w sprawie ustalenia metod gospodarowania paliwami i energią w jednostkach organizacyjnych Służby Więziennej.

Pozwany zaznaczył, że stan techniczny ścian, sufitów i podłóg jest prawidłowy, cele są systematycznie odnawiane mimo równie systematycznego dewastowania ich przez osadzonych. Wszelkie usterki są naprawiane bez zwłoki. Wszystkie cele są wyposażone w murowany kąciak sanitarny, zapewniający intymność. Pozwany nie podzielił poglądu powoda o niewłaściwych warunkach higienicznych i sanitarnych cel k. 28-29 akt).

Pismem z 14 kwietnia 2015 r. powód cofnął pozew i zrzekł się roszczenia (k. 37 akt).

W piśmie z 27 kwietnia 2015 r. powód oświadczył, że anuluje oświadczenie z 14 kwietnia 2015 r. o cofnięciu pozwu (k. 39 akt).

Na rozprawie w dniu 19 sierpnia 2015 r. pozwany zarzucił, że powód nie uchylił się od oświadczenia o cofnięciu pozwu, w szczególności nie przytoczył wad oświadczenia woli, nie sformułował też, jakich cel dotyczy pozew oraz za jaki okres. Zarzucił, że nie można wywodzić, że pozew dotyczy wszystkich cel, w jakich powód przebywał w zakładzie karnym w G. (k. 85 akt).

Na tej samej rozprawie powód oświadczył, że napisał pismo o cofnięciu pozwu, albowiem dyrekcja zakładu karnego obiecała mu wyjście z zakładu. Wyjaśnił, że dyrekcja nie załatwiła mu zwolnienia z zakładu karnego, dlatego napisał kolejne pismo z dnia 27 kwietnia 2015 r. (k. 85 akt).

W piśmie z 20 sierpnia 2015 r. pozwany zaznaczył, że powód nie przebywał w przeludnieniu ani z osobami palącymi w okresie, gdy deklarował niepalenie, wentylacja w budynkach zakładu karnego jest sprawna, środki sanitarne i higieniczne wydawane są zgodnie z przepisami prawa, przepisom tym odpowiada również wyposażenie cel. Zarzucił, że powód nie wnosił skarg co do jakości materaca ani nie żądał jego wymiany. Pozwany poinformował, że oświadczenie o cofnięciu pozwu dotarło do niego jeszcze zanim zostało złożone w sądzie, pozwany dowiedział się o nim w dniu 14 kwietnia 2015 r. (k. 91-91v akt).

Sąd Rejonowy ustalił i zważył, co następuje:

W. S. był osadzony w Zakładzie Karnym nr 2 w G. w okresie od 25 października 2013 r. do 25 stycznia 2014 r., od 3 marca do 7 marca 2014 r. oraz od 24 czerwca 2014 r. do dnia 9 czerwca 2014 r., przebywając na następujących oddziałach i celach:

- pawilon A oddział I cele 10 i 6 od 25 października 2013 r. do 30 października 2013 r.,
- pawilon G oddział I cele 111 i 9 od 30 października 2013 r. do 25 stycznia 2014 r.,
- pawilon A oddział I cele nr 14 i 15 od 3 marca 2014 r. do 7 marca 2014 r.,
- pawilon B oddziały IV, VI i VIII w okresie od 24 czerwca 2014 r. do 9 września 2014 r., po kolei cele o numerach: 11, 2, 17, 3 i 10.

W żadnej z powyższych cel powód nie przebywał w warunkach przeludnienia.

Po 5 miesięcznej przerwie w odbyciu kary powód ponownie został osadzony w Zakładzie Karnym nr 2 w G. w dniu 13 kwietnia 2015 r.

Dowody: przeglądarka historii rozmieszczenia - k. 32-32v akt

karta orzeczeń osadzonego i przerw w odbywaniu kary - k. 33-34v i 105-110 akt

notatka służbowa wychowawcy P. S. – k. 111 akt

Powód został skazany m.in. za naruszenie nietykalności cielesnej funkcjonariuszy Policji, uszkodzenie drzwi na terenie Izby Wytrzeźwień, znęcanie się fizyczne i psychiczne nad żoną.

Dowód: karta orzeczeń osadzonego i przerw w odbywaniu kary - k. 33-34v i 105-110 akt

W 2007 r. powód przebył laryngektomie i radioterapię z powodu raka krtani. Przed osadzeniem w zakładzie karnym był leczony z powodu nadciśnienia tętniczego, niedoczynności tarczycy rozpoznanej po radioterapii, zespołu zależności alkoholowej i nikotynizmu. Z tego względu jest niezdolny do pracy i samodzielnej egzystencji. Powód posiada otwór tracheotomijny i rurkę tracheotomijną.

Okoliczności niesporne: notatka służbowa M. L. – k. 99 akt

orzeczenie lekarza orzecznika ZUS – k. 16 akt

zeznanie świadka W. M. – k. 130v akt

Po przyjęciu do Zakładu Karnego nr 2 w G., w dniu 4 marca 2014 r. powód był badany przez lekarza ambulatorium. Nie przedstawił żadnych dokumentów z leczenia ani zaświadczenia o niepełnosprawności.

Od 14 marca 2014 r. do 18 kwietnia 2014 r. powód przebywał na oddziale laryngologii Aresztu Śledczego w B., gdzie był konsultowany przez specjalistów: internistę, psychiatrę, ortopedę, dermatologa, onkologa – po TK klatki piersiowej. Otrzymał tam zalecane leki, często odmawiał jednak ich przyjęcia z niewiadomych przyczyn. W wypisie poszpitalnym brak było zaleceń co do konieczności stosowania opieki w wykonywaniu codziennych czynności oraz co do specjalistycznych warunków bytowych.

W dniach 14 maja i 17 maja 2014 r. powód był konsultowany laryngologicznie - domagał się leczenia w oddziale laryngologii, ale nie stwierdzono takiej potrzeby.

W dniu 5 maja 2014 r. wystawiono opinię lekarską w Areszcie Śledczym w B. – orzeczono zdolność powoda do leczenia w warunkach więziennej służby zdrowia.

Kolejną konsultację laryngologiczną powód odbył w dniu 18 sierpnia 2014 r. W dniu 22 sierpnia 2014 r. był badany przez pulmonologa.

W 2014 r. w czasie przerwy w odbywaniu kary powód był leczony z powodu raka płuca prawego, wykonano wtedy klinową resekcję płuca prawego. Od tego czasu pozostaje pod kontrolą onkologa. Był m.in. konsultowany w Centrum Onkologii w B. w dniu 6 października 2014 r.

Dopiero w dniu 14 kwietnia 2015 r. osadzony udostępnił do wglądu kierownikowi ambulatorium w zakładzie karnym orzeczenie ZUS z dnia 3 września 2015 r., gdzie stwierdzono niepełnosprawność ustroju znacznego stopnia. W związku z tym skierowano go do odbywania kary do zakładu karnego z całodobową opieką medyczną. W dniu 24 kwietnia 2015 r. powód został umieszczony w Areszcie Śledczym w B., w którym znajduje się szpital więzienny. Przebywał tam do 20 lipca 2015 r. Uznano, iż nie wymaga pobytu w jednostce z całodobowym zapleczem medycznym.

W dniu 1 września 2015 r. W. S. był konsultowany w Regionalnym Centrum Onkologii w B., zalecono ponowne wykonanie tomografii komputerowej klatki piersiowej.

Leki w Zakładzie Karnym nr 2 w G. wydają pielęgniarki na polecenie lekarza. Powód takie leki miał wydawane, ale czasami odmawiał ich przyjęcia.

Rurka tracheotomijna składa się z dwóch części: przewodnicy i wkładu metalowego. Wkład należy myć przegotowaną wodą dwa razy dziennie, aby nie było osadów. Więźniowie mogą gotować wodę w celach przy użyciu grzałki lub czajnika. Jeśli osadzony nimi nie dysponuje, na jego prośbę zakład karny je udostępnia. Może też udostępniać podgrzaną wodę. W 2014 r. powód czasowo nie stosował się do zaleceń lekarza, nie nosił rurki tracheotomijnej, co było przyczyną zarośnięcia otworu, przez który rurka była wsuwana. Powód otrzymywał gaziki, inhalacyjne leki.

Dowody: zeznania świadków: W. M. - k. 130-131 akt, M. L. - k.

146v-147v akt

notatki służbowe M. L. – k. 99, 100 i 117 akt

W związku z informacją lekarza konsultanta o możliwości wznowy miejscowej nowotworowej płuca prawego oraz informacji, że pacjent wymaga toalety dróg oddechowych, co jest utrudnione w warunkach pozbawienia wolności, we wrześniu 2015 r. Zakład Karny nr 2 w G. wystąpił do Sądu Okręgowego Wydziału Penitencjarnego z zapytaniem, czy osadzony może być leczony w zakładzie karnym. Sąd penitencjarny odmówił powodowi przerwy w odbyciu kary, stwierdzając, że powód może korzystać z leczenia w warunkach izolacji penitencjarnej. Orzeczenie to podtrzymał Sąd Apelacyjny w Gdańsku, podkreślając, że powód pozostaje pod stałą opieką lekarską, do której prawdopodobnie w warunkach wolnościowych nie miałby dostępu z uwagi na konieczność oczekiwania w długich, wielomiesięcznych kolejkach.

Dowody: zeznania świadka M. L. - k. 146v-147v akt

przesłuchanie zastępcy dyrektora ZK nr 2 w G. - k. 154v akt

We wszystkich celach, w których był osadzony powód w Zakładzie Karnym nr 2 w G. był murowany kącik sanitarny, a poza nim umywalka. Ciepła woda była dostępna od 10:00 do 12:00 i od 15-tej do 17-tej. Infrastruktura zakładu nie pozwala na umieszczenie zlewozmywaków w obrębie kącików sanitarnych. Umywalki służą do pobierania wody i delikatnego mycia a nie do kąpieli, która jest zapewniana w łaźni.

Pościel, bielizna i odzież dostarczana osadzonym przez administrację zakładu karnego jest prana i suszona systematycznie w pralni Zakładu Karnego nr 1 w G.. Drobne przepierki, np. bielizny osobistej, osadzeni mogą dokonywać w celach. Odzież prywatna jest deponowana w magazynie albo wydawana rodzinie celem wymiany lub uprania, za zgodą dyrektora zakładu karnego.

W okresie osadzenia powoda w Zakładzie Karnym nr 2 w G. występowały okresowe przerwy w dopływie energii elektrycznej do gniazd elektrycznych w celach. Zasilanie było wyłączone od poniedziałku do piątku od 9:00 do 13:00 i od 22:30 do 5:30, w soboty, niedziele i święta od 9:00 do 13:00 oraz od 24:00 do 5:30. Harmonogram włączeń zasilania został opracowany na podstawie zarządzenia nr 60/2010 Dyrektora Generalnego Służby Więziennej z dnia 3 września 2010 r. w sprawie ustalenia metod gospodarowania paliwami i energią w jednostkach organizacyjnych Służby Więziennej. Wyłączanie zasilania w dzień miało na celu zapobieżenie przeciążeniu instalacji elektrycznej, natomiast w nocy było związane z zachowaniem ciszy nocnej. Wyłączenia prądu nie dotyczyły kącików sanitarnych oraz oświetlenia cel mieszkalnych w dzień.

Podczas pobytu w Zakładzie Karnym nr 2 w G. powód tylko raz – w dniu 3 marca 2014 r. deklarował, że pali papierosy. Kiedy deklarował się jako niepalący, był umieszczany w celach z osobami, które również deklarowały nie palenie tytoniu. Zdarzało się jednak, że osoby te wbrew deklaracji, paliły papierosy.

W. S. decyzją Komisji Penitencjarnej z 4 marca 2014 r. został skierowany do odbywania kary pozbawienia wolności w warunkach zakładu karnego typu półotwartego dla recydywistów penitencjarnych. Zakład Karny nr 2 w G. jest zakładem typu zamkniętego. Osadzony pozostał w tym zakładzie na podstawie § 58 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 sierpnia 2003 r. w sprawie regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności, który stanowi, że z ważnych powodów skazany zakwalifikowany do odbywania kary w zakładzie karnym typu półotwartego może przebywać w zakładzie karnym typu zamkniętego. Skazany taki korzysta z uprawnień wynikających z decyzji klasyfikacyjnej. Korzystanie z tych uprawnień nie może jednak naruszać bezpieczeństwa ani zakłócać porządku w zakładzie karnym, w którym przebywa. Mając na względzie dużą liczbę osadzonych z podgrupą klasyfikacyjną R-2 w pozwanym zakładzie wydzielono obszary, w których cele mieszkalne pozostają otwarte w porze dziennej.

Dowody: zeznania świadka: S. P. - k. 131-131v akt,

notatki służbowe – k. 93-93v, 111-111v akt

przeglądarka zmian (...) k. 102 akt

przesłuchanie powoda – k. 147v-148 akt

przesłuchanie zastępcy dyrektora ZK nr 2 w G. – k. 153v akt

Kąćiki sanitarne w celach mają co do zasady odprowadzone kratki wentylacyjne do kominów, ale są też cele - w starych budynkach, gdzie kratki są na korytarz. Dopiero kapitalny remont budynku obliguje Zakład Karny do zmiany wentylacji.

Wentylacja w celach, w których przebywał powód była sprawna.

Część cel, w których był osadzony powód miała założone tzw. blindy, czyli przesłony okienne na zewnątrz w celu uniemożliwienia nawiązywania kontaktów z innymi osadzonymi lub osobami postronnymi. Materiał użyty do budowy przesłon oraz sposób ich montażu umożliwia dostęp świeżego powietrza i światła dziennego. Kiedy powód przebywał w takich celach – nr 2 na oddziale VII i nr 3 na oddziale VI - latem 2014 r., były mocne upały, powód odczuwał duszności i była do niego wzywana karetka pogotowia. Cella nr 2 była otwarta na korytarz od ósmej do 19:30. Na korytarzu można było otwierać plastikowe okna.

Cześć materacy na wyposażeniu cel w pozwanym zakładzie karnym jest starych, brudnych, poplamionych od moczu. Na żądanie więźniów materace są wymieniane. Powód nie zgłaszał skarg na stan materaców.

Cela nr 10 na oddziale VI, w której powód był osadzony dwa dni we wrześniu 2014 r., była przed remontem, były dziury w ścianach, brud, czuć było wilgoć. Podobnie było na celi nr 2 na oddziale VII, gdzie powód przebywał w lipcu 2014 r. Cella nr 3 na tym samym oddziale, gdzie powód przebywał od 7 sierpnia do 8 września 2014 r. razem z M. K., miała zadawalający stan ścian, była po remoncie częściowym.

Cele w pozwanym zakładzie karnym są remontowane wg harmonogramu na podstawie przeglądu jesiennego. Cele na oddziale VI były remontowane w 2015 r., na oddziale II w 2014 r., a na oddziel I w 2013 r. Jak cela jest zdewastowana, to jest remontowana na bieżąco, np. wskutek zgłoszenia więźniów.

Powód jest rozszczeniowy, czasem zachowuje się agresywnie, jest wulgarny, w zakładzie karnym były stosowane wobec niego środki przymusu bezpośredniego.

Dowody: protokoły z okresowej kontroli przewodów kominowych - k. 94-95 akt

zeznania świadka S. P. – k. 131-131v akt

zeznania świadków: M. K. – k. 85v-86 akt, K. S. – k. 86-86v

akt, M. B. – nagranie w aktach SR w Kwidzynie I Cps 79/15

notatka służbowa S. P. – k. 93-93v akt

przesłuchanie powoda – k. 147v-148 akt

przesłuchanie zastępcy dyrektora ZK nr 2 w G. – k. 153-154v akt

Mimo orzeczonej niepełnosprawności W. S. samodzielnie się ubiera i porusza. Sam wykonuje wszystkie czynności higieniczne, nie potrzebuje pomocy osoby trzeciej.

Dowody: zeznania świadków: W. M. - k. 130-131 akt, M. L. - k. 147

akt

W sprawie zrzeczenia się roszczenia powód nie rozmawiał z dyrekcją Zakładu Karnego nr 2 w kwietniu 2015 r.

Dowody: przesłuchanie zastępców dyrektora ZK - k. 153-153v, 159-159v akt

odpisy książki rozmów z dyrektorem – k. 145, 163-164 akt

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie z następujących przyczyn.

Po pierwsze, powód wprawdzie cofnął oświadczenie o cofnięciu pozwu, do czego miał prawo, ale nie uchylił się skutecznie od skutków prawnych zrzeczenia się roszczenia. Powód nie wykazał wady oświadczenia woli, to jest tego, aby został wprowadzony w błąd przez administrację zakładu karnego lub żeby uzyskano od niego oświadczenie z dnia 27 kwietnia 2015 r. podstępnie, a dopiero wykazanie takich okoliczności mogłoby zniweczyć skutki złożonego oświadczenia woli.

Po drugie, Sąd uznał, że w ustalonych okolicznościach sprawy nie można było przyjąć bezprawnego zachowania pozwanego. W ocenie Sądu powód nie wykazał, że poprzez działanie pozwanego naruszono jego dobra osobiste.

Powód miał zapewnione w warunkach izolacji więziennej leczenie stosowane do stanu zdrowia, co podkreślił Sąd penitencjarny oraz Sąd Apelacyjny w Gdańsku, rozpoznający zażalenie powoda na odmowę udzielenia przerwy w karze.

Blendy na oknach są zamontowane w zakładzie karnym zgodnie z obowiązującymi przepisami, aby zapobiec kontaktom osadzonych z innymi osobami. Sposób ich zamontowania oraz przezroczystość nie uniemożliwia dopływu powietrza przez okno ani dopływu światła. Prawidłowość wentylacji w celach potwierdzają protokoły z okresowej kontroli przewodów kominowych. Sporządził je mistrz kominiarski z poza zakładu karnego, brak więc było podstaw do ich kwestionowania.

Jeśli chodzi o materace, to wprawdzie część z nich jest w kiepskim stanie, ale pozwany był w stanie zapewnić ich wymianę w razie zgłoszenia skarg osadzonych. O bezprawności pozwanego można byłoby mówić w tym przypadku, gdyby nie zareagował na usprawiedliwioną skargę powoda.

Jeśli chodzi o przenikanie nieprzyjemnych zapachów z WC do celi, wskazać należy, że jest to mało prawdopodobne, albowiem jeśli kratka wentylacyjna znajduje się w WC, to nawet jak jest otwór z WC do celi (a tak się zdarza w zakładzie karnym, jeśli kratka wentylacyjna jest właśnie w WC), to zapach z tego pomieszczenia i tak nie powinien przenikać na

cełą. Lokalizacja kratki wentylacyjnej powoduje, że powinno być odwrotnie, tzn. nieprzyjemne zapachy przenikają z innych pomieszczeń do pomieszczenia, gdzie jest wentylacja. Tak jest również w mieszkaniach. Nadto w mieszkaniach również spotka się otwory w drzwiach do WC, ale nie powoduje to sytuacji opisanej przez powoda.

Powód nie wykazał, aby był osadzony w celi przeludnionej. Nietrafiony był zarzut, że z powodu umywalki na celi nie ma zapewnionej intymności. Umywalka na celi nie służy do kąpieli, lecz pobierania wody, drobnych obmyć i przepiórek. Kąpiel więźniowie mają zapewnioną w łaźni.

Pranie bielizny osobistej więźniowie mają zapewnione w celi, natomiast prawnie odzieży wydanej więźniom zapewnia zakład karny.

Wyłączenie prądu znajdowało oparcie w stosownych zarządzeniach i nie utrudniało życia więźniom. Powód miał zapewnione czyszczenie rurki tracheotomijnej, gdyż w określonych godzinach można było czerpać ciepłą wodę.

Stan niektórych cel w pozwanym zakładzie karnym w okresie osadzenia w nich powoda nie był zadawalający. Nie oznacza to jednak, że pozwany w tym zakresie dopuścił się bezprawności. Cele niszczą więźniowie, ale są one cyklicznie remontowane, także na żądanie więźniów.

Z zebranego materiału dowodowego nie wynika, aby pozwany umieszczał powoda wbrew przepisom z osobami palącymi. Pozwany nie wiedział też, że niektórzy osadzeni razem z powodem palili papierosy wbrew deklaracji. Dopiero gdyby powód złożył takie doniesienie, a pozwany na to nie zareagował, można byłoby mówić o bezprawności.

W ostatnich czasach osadzeni w zakładach karnych coraz częściej skarżą się do sądów cywilnych na niehumanitarne traktowanie, osadzenie w przeludnionych celach, itp. Sąd Najwyższy wskazał, że takie działania mogą naruszać dobra osobiste skazanych w postaci godności i prawa do intymności oraz uzasadniać odpowiedzialność Skarbu Państwa na podstawie art. 24 i 448 k.c. (zob. wyrok z dnia 28 lutego 2007 r., V CSK 431/06, OSNC 2008, nr 1, poz. 13; wyrok z dnia 2 października 2007 r., II CSK 269/07, LEX nr 315849; wyrok z dnia 17 marca 2010 r., II CSK 486/09, LEX nr 599534 oraz uchwała składu 7 sędziów SN z dnia 18 października 2011 r., III CZP 25/11, www.sn.pl).

W wyrokach wydanych przeciwko Polsce Europejski Trybunał Praw Człowieka w S. uznał, że dla oceny naruszenia dóbr osobistych osadzonych należy brać pod uwagę takie czynniki wpływające na warunki osadzenia, jak: odpowiednie warunki higieny, dostęp do naturalnego światła, właściwa wentylacja, możliwość skorzystania z toalety w warunkach zapewniających poszanowanie prywatności (zob. pkt IV.3 Standardów orzecznictwa ETPCz w zakresie warunków bytowych panujących w jednostkach penitencjarnych w wybranych sprawach przeciwko Polsce, źródło: www.ms.gov.pl).

W powołanym wyroku Sądu Najwyższego z 28 lutego 2007 r. stwierdzono wprost, że osadzenie skazanego w celi, w której nie oddzielono toalety od reszty pomieszczenia może stanowić naruszenie godności i prawa do intymności. W pozwanym zakładzie karnym kąciki sanitarne są jednak murowane.

W wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z kwietnia 2013 r. w sprawie I ACa 145/12 (zob. omówienie: „Rzeczpospolita” z 2 kwietnia 2013 r. w artykule pod tytułem „Osadzonemu w areszcie odszkodowanie za brak intymności się nie należy”) podzielono stwierdzenie, że o naruszeniu dobra osobistego w postaci uchybienia godności osadzonego w zakładzie karnym nie można mówić w przypadku pewnych uciążliwości lub niedogodności związanych z samym pobytym w zakładzie, polegających np. na mniej od oczekiwanej jakości warunków sanitarnych. Osadzeni nie powinni bowiem oczekiwać w zakładach karnych warunków podobnych do domowych, które dla wielu ludzi bywają trudne, a nie wynikają z odbywania żadnej kary. Z takim stanowiskiem trzeba się zgodzić.

Wobec zrzeczenia się roszczenia przez powoda oraz nie wykazania, że pozwany zachował się bezprawnie, powództwo należało oddalić, gdyż przesłanką do zasądzenia zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych jest bezprawność działania sprawcy.

Nadto Sąd uznał, że nawet gdyby w przypadku powoda doszło do naruszenia jego dóbr osobistych w sposób opisany w pozwie, to i tak brak byłoby podstaw do zasądzenia zadośćuczynienia. Przepis art. 448 k.c. daje sądowi w tym zakresie pewną swobodę. Uwzględniając krótki okres osadzenia powoda w celach, które były zniszczone i roszczeniowość powoda, Sąd uznał, że w świetle powołanego przepisu można byłoby odstąpić od zasądzenia zadośćuczynienia.

O kosztach zastępstwa prawnego pełnomocnika powoda orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c., art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze w zw. z § 2 ust. 1-3 i § 11 ust. 1 pkt 25 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 r., poz. 461).

O kosztach w punkcie 2. (drugim) sentencji wyroku orzeczono na podstawie art. 102 k.p.c. biorąc pod uwagę brak środków finansowych po stronie powoda i osadzenie w zakładzie karnym.

W zakresie punktu 3. (trzeciego) sentencji wyroku orzeczono na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w zw. z art. 98 § 1 k.p.c.